

Dosarul nr. 2r-431/21

Prima instanță, Judecătoria Strășeni, sediul Călărași (jud.: V. Negurița)
Instanța de apel, Curtea de Apel Chișinău (jud.: V. Buhnaci, V. Mihaila, N. Budăi)

DECIZIE

21 iulie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Ala Cobăneanu
Nina Vascan
Mariana Pitic

examinând recursul declarat de Botnari Serghei, reprezentat de avocatul Sergiu Cotruță,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Întreprinderea Mixtă Compania Internațională de Asigurări „Transelit” Societate pe Acțiuni împotriva lui Serghei Botnari cu privire la încasarea în ordine de regres a despăgubirii de asigurare și cheltuielilor de judecată,

împotriva încheierii din 13 mai 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respinsă cererea depusă de Botnari Serghei, reprezentat de avocatul Sergiu Cotruță, cu privire la repunerea apelului în termen și s-a restituit apelul declarat de Botnari Serghei, reprezentat de avocatul Sergiu Cotruță, împotriva hotărârii din 12 noiembrie 2019 a Judecătoriei Strășeni, sediul Călărași ca fiind depus în afara termenului legal,

c o n s t a t ă:

La 13 aprilie 2019 ÎM CIA „Transelit” SA a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Serghei Botnari, solicitând încasarea în ordine de regres a sumei de 230.433 de lei cu titlu de despăgubire de asigurare, 6.913 lei taxa de stat și 12.500 de lei cheltuieli de asistență juridică.

Prin hotărârea din 12 noiembrie 2019 a Judecătoriei Strășeni, sediul Călărași a fost parțial admisă acțiunea depusă de ÎM CIA „Transelit” SA. A fost încasată în ordine de regres din contul lui Serghei Botnari în beneficiul ÎM CIA „Transelit” SA suma de 230.433 de lei cu titlu de despăgubire de asigurare în rezultatul accidentului rutier din 03 octombrie 2017, suma de 6.913 lei taxa de stat și 4.000 de lei cheltuieli de asistență juridică, în total 241.346 de lei. În rest, acțiunea în partea încasării cheltuielilor de asistență juridică.

La 17 februarie 2021 Botnari Serghei, reprezentat de avocatul Sergiu Cotruță, a depus cerere de apel nemotivată împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând repunerea apelului în termen, admiterea acestuia, casarea parțială a hotărârii din 12 noiembrie 2019 a Judecătoriei Strășeni, sediul Călărași, cu emiterea unei hotărâri noi.

La 05 mai 2021 Botnari Serghei, reprezentat de avocatul Sergiu Cotruță, a depus cerere de repunere a apelului în termen, iar la 12 mai 2021 a depus supliment la cererea de repunere în termen.

Prin încheierea din 13 mai 2021 a Curții de Apel Chișinău, în temeiul art. 369 alin. (1) lit. b) CPC, a fost respinsă cererea depusă de Botnari Serghei, reprezentat de avocatul Sergiu Cotruță, privind repunerea în termen a apelului și a fost restituit apelul Botnari Serghei, reprezentat de avocatul Sergiu Cotruță, ca fiind depus în afara termenului legal, iar instanța de apel a refuzat să efectueze repunerea în termen.

La 24 mai 2021, prin intermediul poștei electronice, Botnari Serghei, reprezentat de avocatul Sergiu Cotruță, a depus cerere de recurs împotriva încheierii instanței de apel, solicitând admiterea acesteia, casarea încheierii din 13 mai 2021 a Curții de Apel Chișinău, cu soluționarea prin decizie problema respectivă prin repunerea apelului în termen și remiterea cauzei spre judecare în instanța de apel.

În motivarea recursului Botnari Serghei, reprezentat de avocatul Sergiu Cotruță, a indicat că cauza a fost examinată în absența sa și a reprezentantului său. Despre emiterea hotărârii din 12 noiembrie 2019 a Judecătorei Strășeni, sediul Călărași a aflat la 12 februarie 2021 de la executorul judecătoresc, iar la 17 februarie 2021 avocatul său Sergiu Cotruță a luat cunoștință de materialele dosarului, inclusiv cu dispozitivul hotărârii din 12 noiembrie 2019 și tot în aceiași zi a fost depusă cererea de apel nemotivată.

Consideră Botnari Serghei că culpa nedeunerii în termen a cererii de apel se datorează reprezentantului său, avocata Maria Tetelea, care nu a îndeplinit corespunzător acțiunile procesuale în interesele sale, precum și a primei instanțe care nu i-a expediat atât lui, cât și reprezentantului său dispozitivul hotărârii.

În conformitate cu art. 425 din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Materialele cauzei atestă că copia încheierii din 13 mai 2021 a Curții de Apel Chișinău a fost expediată la 18 mai 2021 la adresa electronică a avocatului Sergiu Cotruță, indicată în mandatul avocațial seria MA nr. 1443626 din 09 februarie 2021 și cererea de apel: [XXXXXX](#) (f.d. 78, 181).

Astfel, recursul declarat la 24 mai 2021 este în termen.

La 14 iunie 2021 în adresa ÎM CIA „Transelit” SA a fost expediată copia recursului declarat de Botnari Serghei, reprezentat de avocatul Sergiu Cotruță, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței (f.d. 97, 99-100), însă intimata nu și-a valorificat dreptul procedural respectiv.

În conformitate cu art. 426 alin. (3) din Codul de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Studiind materialele cauzei în raport cu argumentele invocate în recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi respins, cu menținerea încheierii instanței de apel, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 427 lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Conform art. 110 din Codul de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței

trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

Potrivit art. 111 alin. (1) din Codul de procedură civilă, actele de procedură se efectuează în termenul prevăzut de lege.

În conformitate cu art. 113 din Codul de procedură civilă, dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

Conform art. 362 alin. (1) și (3) din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de **30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii**, dacă legea nu prevede altfel. Repunerea în termen de apel se face de către instanța de apel în cazurile și în ordinea prevăzute de art. 116.

Astfel, termenul de declarare a apelului prevăzut la art. 362 alin. (1) din Codul de procedură civilă, curge de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, (dacă legea nu prevede altfel), indiferent de faptul dacă partea a fost sau nu prezentă la pronunțarea dispozitivului hotărârii.

În conformitate cu art. 369 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă, instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelul a fost depus în afara termenului legal, iar apelantul nu solicită repunerea în termen sau instanța de apel a refuzat să efectueze repunerea în termen.

Din materialele cauzei rezultă că la 12 noiembrie 2019 Judecătoria Strășeni, sediul Călărași a pronunțat dispozitivul hotărârii, prin care a fost parțial admisă acțiunea depusă de ÎM CIA „Transelit” SA.

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la 17 februarie 2021 Botnari Serghei, reprezentat de avocatul Sergiu Cotruță, a depus cerere de apel nemotivată, solicitând repunerea apelului în termen, admiterea acestuia, casarea parțială a hotărârii din 12 noiembrie 2019 a Judecătoriei Strășeni, sediul Călărași, cu emiterea unei hotărâri noi.

La 05 mai 2021 Botnari Serghei, reprezentat de avocatul Sergiu Cotruță, a depus cerere de repunere în termen a apelului, iar la 12 mai 2021 a depus supliment la respectiva cerere.

În motivarea cererii de repunere în termen a apelului, Botnari Serghei a indicat că cauza a fost examinată în absența sa și a reprezentantului său. Despre emiterea hotărârii din 12 noiembrie 2019 a Judecătoriei Strășeni, sediul Călărași, a aflat la 12 februarie 2021 de la executorul judecătoresc, iar la 17 februarie 2021 avocatul său Sergiu Cotruță a luat cunoștință cu materialele dosarului, inclusiv cu dispozitivul hotărârii din 12 noiembrie 2019 și tot în aceeași zi a fost depusă cererea de apel nemotivată. De asemenea, a indicat Botnari Serghei că în prima instanță a solicitat examinarea cauzei în absența sa, totodată dânsul a fost reprezentat de către avocata Maria Tetelea în baza mandatului avocațial seria MA nr. 1254638 din 16 mai 2019, căreia i s-a încredințat că îi va apăra drepturile și interesele sale legitime în cel mai bun mod posibil, însă, cu toate acestea, ultima nu a prezentat referință la acțiunea ÎM CIA „Transelit” SA, la fel, fără a se consulta în prealabil cu el, aceasta a recunoscut parțial acțiunea reclamantului, precum și contrar intereselor lui, la 12 noiembrie 2019 a depus cerere prin care a solicitat instanței de judecată examinarea cauzei în lipsa ei din motiv că nu dispune de împuterniciri din partea clientului, fiind dispărut, fără a prezenta vre-un act prin care el ar fi renunțat la serviciile ei.

Consideră Botnari Serghei că culpa nedepunerii în termen a cererii de apel se datorează reprezentantului său, avocata Maria Tetelea, care nu a îndeplinit corespunzător acțiunile procesuale în interesele sale, precum și a primei instanțe care nu i-a expediat atât lui, cât și avocatului său dispozitivul hotărârii.

Ca urmare, prin încheierea din 13 mai 2021, în temeiul art. 369 alin. (1) lit. b) CPC, Curtea de Apel Chișinău a respins cererea depusă de Botnari Serghei, reprezentat de avocatul Sergiu Cotruță, privind repunerea în termen a apelului și a restituit apelul Botnari Serghei, reprezentat de avocatul Sergiu Cotruță, ca fiind depus în afara termenului legal, iar instanța de apel a refuzat să efectueze repunerea în termen.

Verificând circumstanțele cauzei în raport cu normele de drept citate supra și argumentele invocate în recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră justă soluția instanței de apel de respingere a cererii privind repunerea în termen al apelului și restituirea acestuia ca fiind tardiv, deoarece cererea de apel a fost depusă de Botnari Serghei peste termenul de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii prevăzut la art. 362 alin. (1) din Codul de procedură civilă. Or, după cum rezultă din actele cauzei dispozitivul hotărârii a Judecătoriei Strășeni, sediul Călărași a fost pronunțat la 12 noiembrie 2019, iar cererea de apel (nemotivată) a fost depusă de către Botnari Serghei abia la 17 februarie 2021, aproximativ peste 1 an și 3 luni de zile, pe când termenul-limită de declarare al apelului a expirat încă la data de *12 decembrie 2019 inclusiv (joi)*.

Totodată, în conformitate cu art. 116 alin. (1) și (3) din Codul de procedură civilă, persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură pot fi repuse în termen de către instanță. La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului. Totodată, trebuie efectuat actul de procedură care nu a fost îndeplinit în termen (să fie depusă cererea, să fie prezentate documentele respective etc.).

Din normele legale citate supra rezultă că termenul de declarare a apelului poate fi restabilit dacă persoanele îndreptățite solicită prin cerere acest lucru. La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului de procedură. Totodată, prin prisma jurisprudenței CEDO, nemotivarea de către instanță a temeiurilor de repunere a apelului în termen sau repunerea neîntemeiată în termenul de apel reprezintă o încălcare a dreptului la un proces echitabil.

Deși apelantul Botnari Serghei a solicitat repunerea în termen a actului de procedură, totuși contrar art. 116 CPC, nu a prezentat probe justificative ce ar confirma faptul imposibilității depunerii apelului în termenul de atac prevăzut de lege.

Totodată, în conformitate cu art. 100 alin. (1) din Codul de procedură civilă, cererea de chemare în judecată și actele de procedură se comunică participanților la proces și persoanelor interesate, contra semnătură, prin intermediul persoanei împuternicite, prin poștă, cu scrisoare recomandată și cu aviz de primire, prin intermediul biroului executorului judecătoresc, la adresa electronică indicată în cererea de chemare în judecată sau înregistrată prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, sau prin alte mijloace care să asigure transmiterea textului cuprins în act și confirmarea primirii lui, precum și prin delegație judiciară.

Potrivit art. 102 alin. (4¹), (5) și (6) din Codul de procedură civilă, participanții la proces înștiințați în mod legal o dată nu pot invoca necitarea lor pentru efectuarea actelor de procedură la o dată ulterioară. Prezentarea părții în instanță, în persoană sau prin reprezentant, acoperă orice viciu de înmânare a citației. Citația sau înștiințarea se trimite la adresa menționată de parte sau de un alt participant la proces.

Conform art. 105 alin. (1) și (5) din Codul de procedură civilă, citația și înștiințarea se trimit prin scrisoare recomandată cu aviz de primire sau prin persoana împuternicită de judecată. Data înmânării citației sau înștiințării se înscrie pe citație sau înștiințare în partea care se înmânează destinatarului, precum și pe cotor, care se restituie instanței. Citația sau înștiințarea adresată persoanei fizice se înmânează personal contra semnătură pe cotor.

De asemenea, în conformitate cu art. 75 alin. (1) și (4) din Codul de procedură civilă, în proces civil, persoanele fizice își pot apăra interesele personal, prin avocat sau avocat stagiar. Actele procedurale efectuate de reprezentant în limitele împuternicirilor sale sunt obligatorii pentru persoana reprezentată în măsura în care ele ar fi fost efectuate de ea însăși. Culpă reprezentantului este echivalentă culpei părții.

Nu poate fi reținut argumentul invocat de Botnari Serghei precum că cauza a fost examinată în absența sa și a reprezentantului său. Or, cert este faptul că recurentul a cunoscut că pe rolul Judecătoriei Strășeni, sediul Călărași se află spre examinare prezenta cauză civilă, recepționând la data de 02 mai 2019 copia cererii de chemare în judecată și citația pentru ședința de judecată a primei instanțe fixată pentru data de 16 mai 2019, fapt ce se confirmă prin avizul poștal de recepție nr. DS4404066214AS (f.d. 31, 33).

De asemenea, avocata Maria Tetelea în baza mandatului avocațial seria MA nr. 1254638 din 16 mai 2019, din numele clientului său Botnari Serghei, a participat la ședințele de judecată a primei instanță din 16 mai 2019, 12 iunie 2019, 09 septembrie 2019, 29 septembrie 2019 și 28 octombrie 2019 (f.d. 45-46, 50-51, 54-56, 63-64).

Mai mult ca atât, la 12 noiembrie 2019 avocata Maria Tetelea a depus cerere la Judecătoria Strășeni, sediul Călărași, prin care a solicitat examinarea cauzei în lipsa ei, din motiv că nu mai dispune de împuterniciri de acțiune în interesele clientului său Botnari Serghei, ultimul fiind dispărut (f.d. 66, 68).

Astfel, atât Botnari Serghei, cât și reprezentantul său, avocata Maria Tetelea, fiind o dată înștiințați în mod legal, nu poate fi invocată necitarea lor pentru efectuarea actelor de procedură la o dată ulterioară.

Totodată, se reține că la data de 15 noiembrie 2019 pe Portalul Național al Instanțelor: jst.instante.justice.md, a fost publicat dispozitivul hotărârii din 12 noiembrie 2019 a Judecătoriei Strășeni, sediul Călărași. Iar, la 18 noiembrie 2019 Judecătoria Strășeni, sediul Călărași a expediat copia dispozitivului hotărârii din 12 noiembrie 2019 la adresa de domiciliu a lui Botnari Serghei: r-nul Călărași, sat. Hoginești (f.d. 71), însă nu se atestă date de recepționare.

Nu poate fi reținută nici alegația invocată de Botnari Serghei precum că despre emiterea hotărârii din 12 noiembrie 2019 a Judecătoriei Strășeni, sediul Călărași a aflat la 12 februarie 2021 de la executorul judecătoresc, iar la 17 februarie 2021 avocatul său Sergiu Cotruță a luat cunoștință cu materialele dosarului, inclusiv cu dispozitivul hotărârii din 12 noiembrie 2019 și tot în aceeași zi a fost depusă cererea de apel nemotivată, deoarece indiferent de faptul dacă partea a fost sau nu prezentă la

pronunțarea dispozitivului hotărârii, termenul de declarare a apelului de 30 de zile prevăzut la art. 362 din CPC, curge de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel, dar nu de la data recepționării (comunicării) actului judecătoresc sau încetării circumstanțelor care au dus la omiterea termenului de procedură.

Este irelevant argumentul recurentului precum că culpa nedeunerii în termen a cererii de apel se datorează reprezentantului său, avocata Maria Tetelea, care nu a îndeplinit corespunzător acțiunile procesuale în interesele sale, precum și a primei instanțe care nu i-a expediat atât lui, cât și reprezentantului său dispozitivul hotărârii. Or, odată ce încă la data de 02 mai 2019 Botnari Serghei a aflat că pe rolul Judecătorei Strășeni, sediul Călărași se află spre examinare prezenta cauză civilă, urma să depună diligența și să întreprindă măsurile necesare pentru a-și proteja drepturile de acces la instanță, fiind obligat să se intereseze la intervale rezonabile de timp de soarta dosarului respectiv și să-și valorifice dreptul de atac al hotărârii primei instanțe în termenul prevăzut de lege.

Prin urmare, recurentul Botnari Serghei nu a prezentat probe incontestabile ce ar indica aflare dânsului într-o veritabilă imposibilitate de a efectua actul de procedură în interiorul termenului legal.

La acest capitol se rețin dispozițiile art. 56 alin. (3) și art. 61 alin. (1) din Codul de procedură civilă, care stipulează că, participanții la proces sunt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. În cazul abuzului de aceste drepturi sau al nerespectării obligațiilor procedurale, se aplică sancțiunile prevăzute de legislația procedurală civilă.

Ține de menționat, că Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa promovează, cu consecvență cu titlu de principiu obligația părților de a se interesa de soarta procesului în situația în care ele au fost înștiințate despre inițierea și desfășurarea acestuia și de a-și proteja drepturile sale de acces la instanță (*cauza Van Harn vs. Germania, nr. 7557/03 din 11 septembrie 2007*).

Colegiul notează că respectarea termenelor legale constituie o obligație pozitivă a părților și are menirea să asigure buna funcționare a justiției, iar repunerea în termen poate fi admisă doar în cazurile expres prevăzute de lege și doar în situația în care partea când înaintează o cerință de repunere în termen, o justifică prin probe pertinente și admisibile în temeiul art. 116, 118, 121, 122 și art. 362 din Codul de procedură civilă, prin care s-ar dovedi că omiterea termenului a fost cauzată din motive întemeiate. Or, admiterea spre examinare a unui apel tardiv poate duce la încălcarea principiului securității raporturilor juridice garantat de art. 6§1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

În circumstanțele enunțate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră ca fiind legală și întemeiată încheierea din 13 mai 2021 a Curții de Apel Chișinău.

Instanța de recurs accentuează că o asemenea soluție este compatibilă cu standardele inserate în textul art. 6§1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, încuviințarea exercitării unei căi ordinare de atac în urma rămânerii definitive a actului jurisdicțional valabil adoptat în lipsa unor circumstanțe fundamentale și obligatorii, ar însemna de fapt încălcarea

principiului securității raporturilor juridice și a drepturilor celorlalte părți la un proces echitabil.

În susținerea opiniei enunțate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție invocă și hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului în speța Melnic c. Moldovei din 14 noiembrie 2006, definitivă din 14 februarie 2007, precum și hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului în cauza Ponomaryov c. Ucrainei, hotărârea din 03 aprilie 2008, definitivă din 29 septembrie 2008, unde se notează că deși în speță nu era vorba despre desființarea unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile în urma admiterii unei căi extraordinare de atac în lumina unor circumstanțe nou descoperite, ci de redeschiderea unui proces prin repunerea în termenul de introducere a unei căi ordinare de atac, totuși reînnoirea acestui termen pentru motive neconvingătoare, reprezintă o soluție care ar putea înfrânge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac.

Din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul declarat și de a menține încheierea instanței de apel.

În conformitate cu art. 427 lit. a) și art. 428 din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de Botnari Serghei, reprezentat de avocatul Sergiu Cotruță.

Se menține încheierea din 13 mai 2021 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Întreprinderea Mixtă Compania Internațională de Asigurări „Transelit” Societate pe Acțiuni împotriva lui Serghei Botnari cu privire la încasarea în ordine de regres a despăgubirii de asigurare și cheltuielilor de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Ala Cobăneanu

judecătorii

Nina Vascan

Mariana Pitic